

Programma van

**Toetsing en
Afsluiting**

4 VMBO-TL

2011-2012

NAAM: _____

Voorwoord

Aan de examenkandidaten van 4vmbo-tl
Ter informatie aan hun ouder(s) en/of verzorger(s)

Bergen NH, 24 september 2011

Beste examenkandidaten,

Hier ligt voor je het Programma van Toetsing en Afsluiting, kortweg het PTA. Dit boekje wordt je leidraad naar het examen. Jullie hebben er al een jaartje aan kunnen wennen, omdat een aantal schoolexamentoetsen zijn afgenomen in 3vmbo-tl. Vorig jaar heb je ook een PTA ontvangen met daarin beschreven welke toetsen je in 3vmbo-tl zou maken, hoeveel deze mee gingen tellen voor het examen. Je hebt 7 vakken meegenomen naar 4vmbo-tl, in deze vakken doe je dit schooljaar Centraal Schriftelijk Eindexamen. De vakken CKV en maatschappijleer heb je in 3vmbo-tl afgesloten met een schoolexamen. Elke toets beschreven in het PTA telt voor een bepaald percentage mee, per vak tellen alle schoolexamentoetsen in 3 en 4vmbo-tl bij elkaar 100%.

Dat betekent dat je goed op de hoogte moet zijn van alle toetsen en activiteiten die dit examenjaar op je af gaan komen. Vandaar dit boekje. Het bevat informatie over toetsen, hoeveel, welke leerstof, wel of niet herkansbaar. De jaaragenda voor 4vmbo-tl met alle belangrijke data kun je er in terugvinden. Het examenreglement, met daarin o.a. beschreven wanneer je wel of niet geslaagd bent en ook wanneer je een toets kunt herkansen. Kortom allemaal zaken die voor dit examenjaar van belang zijn.

Lees het goed door, doe er je voordeel mee.

Succes!

mw. R. Ijpelaan
afdelingsleider vmbo-tl

Jaaroverzicht 4vmbo-tl 2011-2012

5	september		roosters halen
6	september		starten van de lessen
29	september		informatieavond ouders, 19.30 uur
17 t/m 21	oktober		herfstvakantie
9 t/m 15	november		afname SE-toetsen
14 t/m 18	november		activiteitenweek 1
22	november		brieven ouderavond
29	november		rapport
30	november		voor 10.00 uur aanvraag herkansing 1
2	december		inleveren strookjes ouderavond, voor 10.00 uur
8	december		indeling ouderavond bekend
9	december		leerling bezoekdag MBO
15	december		ouderavond
20	december		ouderavond
23	december		Kerstviering
13	januari		inleveren sectorwerkstukken
25	januari		Kijk-Luistertoets Duits
26	januari		Kijk-Luistertoets Engels
27	januari		Kijk-Luistertoets Frans
26 dec. t/m 6 januari	2012		kerstvakantie
20 t/m 31	januari		afname SE-toetsen
30 jan. t/m 3	februari		activiteitenweek 2
1	februari		brieven ouderavond
8	februari		voor 10.00 uur aanvraag herkansing 2
9	februari		rapport
13	februari		strookjes ouderavond terug
15	februari		herkansing 2
16	februari		indeling ouderavond bekend
20	februari		ouderavond
23	februari		ouderavond
6	maart		19.30 uur presentaties sectorwerkstukken
27 t/m 2	maart		voorjaarsvakantie
27 mrt.t/m 2	april		afname SE-toetsen
9	april		paasvakantie
10	april		voor 10.00 uur aanvraag herkansing 3
16	april		herkansing 3
16 t/m 20	april		activiteitenweek 3
18	april		brieven ouderavond
24	april		rapport
24	april		controle SE cijfers door docenten
25	april		controle SE cijfers door leerlingen
27	april		kolder dag
30 t/m 4	mei		meivakantie
7 t/m 11	mei		examentraining
14 t/m 31	mei		centraal examen
17 en 18	mei		Hemelvaartvakantie
28	mei		Pinksteren

8	juni	Walibi
13	juni	Uitslag CSE 1 ^e tijdvak
14	juni	cijferlijsten ophalen, herkansing opgeven
18 t/m 20	juni	Centraal Examen 2 ^e tijdvak, herkansing
27	juni	Uitslag herkansing 2 ^e tijdvak
3	juli	Diploma uitreiking VMBO-TL, 16.00 – 18.00
uur		

1. INLEIDING

Programma van Toetsing en Afsluiting

In dit PTA staan alle School Examentoetsen vermeld, evenals hun wegingen, tijdsduur, periode van afname en een verwijzing naar de leerstof. In het eerste gedeelte worden de verschillende begrippen omschreven. Daarna is de regelgeving beschreven met betrekking tot het School Examen. Voor het examenreglement van het Centraal Examen wordt verwezen naar de website: www.eindexamen.nl

Voor een enkel vak is in de voorexamenklas één of meerdere SE- toets(en) afgenomen. Alle SE-toetsen uit het voorexamenjaar en examenjaar samen bepalen het School Examen cijfer (50%). Het Centraal Examen cijfer(50%) sluit het examenjaar af. Samen bepalen zij het eindcijfer op de cijferlijst.

Voor informatie over het sectoroverzicht, de lessentabel, de bevorderingsnormen en de huisregels verwijzen wij naar de schoolgids van dit jaar.

In dit PTA staan alleen de SE-toetsen vermeld met de daarbij behorende regelgeving.

Leerlingen ontvangen het PTA uiterlijk op 1 oktober van het ieder schooljaar.

Het examendossier

De cijfers en waarderingen van alle onderdelen van het School Examen: toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en profielwerkstuk, die gedurende de gehele Tweede Fase (leerjaar 4, 5 en 6) zijn behaald vormen, samen met de opdrachten voor loopbaanoriëntatie, het zogenaamde examendossier.

De school kent een examendossier in digitale vorm (Magister). Daarin worden de cijfers van alle behaalde onderdelen opgeslagen. Leerlingen (en ouders) kunnen thuis via de website hun cijfers inzien. De benodigde inlogcode is door school verstrekt. Per periode krijgen de leerlingen ook een overzicht van alle tot dan toe behaalde resultaten van het School Examen in papieren vorm uitgereikt.

Verslagen, rapportages, werkstukken, handelingsdelen en toetsen van leerlingen die deel uitmaken van het examen dossier worden tot 6 maanden na het Centraal Examen door de docent bewaard, tezamen met een correctiemodel en de normering. Werkstukken van de beeldende vakken kunnen meegenomen worden naar huis, nadat de leerlingen voor akkoord getekend hebben op school. Beroep aantekenen tegen een beoordeling van al mee naar huis genomen werk is uitgesloten. Een leerling die niet akkoord gaat met een beoordeling, mag z'n werk niet mee naar huis nemen. Alle gemaakte en gecorrigeerde examenopgaven van het Centraal Examen worden tot 6 maanden na het afsluiten van het examen door de

school bewaard, tezamen met correctiemodel en normering. Inzage kan alleen geschieden in opdracht en bijzijn van de vakdocent. Het werk mag niet worden meegegeven en er mogen geen afdrucken van worden gemaakt.

Het Centraal Examen en het diploma

De manier waarop het Centraal Examen wordt afgenomen, is in de wet (het examenbesluit) vastgelegd. De school voert deze wettelijke regels uit. Hierop wordt toezicht gehouden door de inspectie en eventueel door de gecommiteerden. De kandidaat wordt toegelaten tot het Centraal Examen als alle onderdelen van het School Examen zijn afgelegd. Het School Examen wordt afgesloten vóór aanvang van het eerste tijdvak. Het bevoegd gezag kan in bijzondere gevallen hiervan afwijken (zie examenreglement hieronder).

Op het diploma worden de onderwijssoort en de sector vermeld, waarin examen is afgelegd.

Op de cijferlijst worden alle vakken met behorende (cijfermatige) waardering vermeld. Zowel het cijfer van het School Examen, het cijfer voor het Centraal Examen, als het eindcijfer worden vermeld. Het eindcijfer wordt afgerond op een heel getal. Ook is er op de cijferlijst ruimte gereserveerd voor vermelding van het onderwerp en de beoordeling van het profielwerkstuk evenals het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft.

OVERZICHT VMBO-TL BSG

Gemeenschappelijk deel	De sectoren	Keuzedeel
Examenvak: -Nederlands -Engels -maatschappijleer (alleen schoolexamen) Niet examenvak: -Lichamelijke opvoeding -Kunsvakken 1 (CKV)	Techniek: -wiskunde -nask I (natuurkunde)	Frans Duits geschiedenis aardrijkskunde wiskunde economie nask II (scheikunde) biologie muziek tekenen handvaardigheid I handvaardigheid II
	Zorg en Welzijn: -biologie -wiskunde of aardrijkskunde of geschiedenis	
	Economie: -economie -Frans/Duits of wiskunde	
	Landbouw: -wiskunde -nask I of biologie	

OVERZICHT SE- EN CE-VAKKEN

Overzicht van vakken met alleen een schoolexamen, met zowel een school- als centraal examen en vakken met alleen een centraal examen (tevens onderscheid SE-vakken met cijfer en SE-vakken afgesloten met “voldoende” of “goed”).

Alleen schoolexamen:

- Kunstvakken 1 (CKV).....voldoende/goed
- Maatschappijleer.....cijfer
- Lichamelijke opvoeding.....voldoende/goed

Schoolexamen en centraal examen:

- Nederlands..... cijfer
- Engels..... cijfer
- Duits..... cijfer
- Frans..... cijfer
- Geschiedenis..... cijfer
- Aardrijkskunde..... cijfer
- Economie..... cijfer
- Wiskunde..... cijfer
- Nask 1..... cijfer
- Nask 2 ..... cijfer
- Biologie..... cijfer
- Muziek..... cijfer
- Tekenen..... cijfer
- Handvaardigheid.....cijfer
- Textiel..... cijfer

Examendossier toetsen

Elke toets die onderdeel uitmaakt van het School Examen wordt: “SE-toets” genoemd. Een dergelijke toets kan schriftelijk, mondeling of een Praktische opdracht zijn en wordt op een vastgestelde datum afgenomen. Schriftelijke toetsen worden afgenomen in een toets periode. Mondelinge toetsen en Praktische opdrachten kunnen ook op andere data buiten de tijdsperioden plaatsvinden.

Elk schooljaar kent vier perioden, met uitzondering van het examenjaar dat slechts drie perioden kent. Aan het einde van elke periode is een testperiode van één of meerdere dagen opgenomen waarin SE-toetsen worden afgenomen. In het PTA is van elk vak afzonderlijk vastgelegd, op welk moment SE-toetsen worden afgenomen. Bij aperte fouten of in uitzonderlijke situaties kan na overleg met de afdelingsleider en de secretaris eindexamens hiervan worden afgeweken. Deze beslissing moet tijdig en duidelijk bekend gemaakt worden aan de betreffende leerlingen. Overigens kunnen eventuele wijzigingen nooit de kandidaat benadelen. SE-toetsen worden beoordeeld met een cijfer.

Praktische opdrachten

Veel vakken hebben een praktische opdracht in het programma opgenomen.

Bij praktische opdrachten gaat het vooral om het toepassen van algemene, vakoverstijgende vaardigheden. De leerling laat zien dat hij bepaalde vaardigheden beheerst. Een praktische opdracht kan worden afgesloten met een presentatie. In de vak-PTA's staat steeds vermeld, wanneer een praktische opdracht ingeleverd moet worden.

Het is mogelijk om praktische opdrachten door een groepje leerlingen (maximaal 4) te laten uitvoeren. De docent moet akkoord gaan met het groepswerk en met de samenstelling van de groep. Uit het resultaat van de praktische opdracht moet

duidelijk blijken hoe de samenwerking is verlopen en hoe de werkzaamheden zijn verdeeld.

Praktische opdrachten worden voor een groot deel op school uitgevoerd en de werkwijze wordt aan de hand van een logboek door de leerling gedocumenteerd. Er worden beoordelingscriteria voor praktische opdrachten opgesteld, waarvan het logboek een verplicht onderdeel uitmaakt.

Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer.

Handelingsdelen

In het handelingsdeel gaat het om opdrachten waarvan per kandidaat door de vakdocent moet worden vastgesteld of deze “naar behoren” zijn uitgevoerd.

De uitvoering van een opdracht die tot het handelingsdeel behoort, blijkt uit een notitie van de kandidaat waarin aandacht besteed is aan de ervaring met de opdracht. Deze notitie maakt deel uit van het handelingsdeel. Het feit dat de leerling de activiteit “naar behoren” heeft uitgevoerd, wordt opgetekend in het examendossier. De studielast van de handelingsdelen wordt verdeeld over klas drie en vier.

Per leerling bestaat het handelingsdeel uit de verschillende vakspecifieke delen en uit een vakoverstijgend deel. Het vakoverstijgende deel per leerling bevat ten minste een opdracht in het kader van oriëntatie op leren en werken.

Sectorwerkstuk

Bij het sectorwerkstuk gaat het om een vakoverstijgende thematiek die past binnen de sector. De kandidaat dient aan het sectorwerkstuk ten minste 20 uur te besteden. Het is een werkstuk waarin de leerling in 4vmbo-tl laat zien over dusdanige kennis en vaardigheden te beschikken dat hij een onderzoek, binnen een sector vak, zelfstandig kan uitvoeren.

Bij het sectorwerkstuk wordt zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordeling vindt plaats door minimaal twee docenten aan de hand van criteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. Het sectorwerkstuk moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld. In plaats van de waardering “voldoende” kan ook de waardering “goed” worden toegekend. Het sectorwerkstuk weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken.

In het kader van het sectorwerkstuk verzamelt de kandidaat schriftelijke documentatie. De titel en de waardering van het sectorwerkstuk wordt op het diploma vermeld.

Maatschappelijke stage

In de derde klassen van het vmbo-tl hebben de leerlingen een Maatschappelijke Stage. Tijdens zo'n stage doet de leerling vrijwilligerswerk waarbij hij/zij een ander helpt zonder daar geld voor te vragen. Ook maakt een leerling op deze manier kennis met maatschappelijke organisaties als bijvoorbeeld een buurthuis, een zorgcentrum, basisschool, kinderdagverblijf, dierenasiel, bibliotheek, etc. De leerlingen zullen in tweetallen stage lopen. Voorbeelden van Maatschappelijke Stages zijn bijvoorbeeld een natuur-wandel-speurtocht voor kinderen uitzetten, ouderen helpen met hun mobiele telefoons, discoavond organiseren voor groep 8, zwerfvuil verzamelen uit het bos, etc. De derde klas mentoren en twee andere vakdocenten die aan 3vmbo lesgeven zijn de stagebegeleiders. De stagebegeleider

beoordeelt de stage, t.w. stage opdrachten, stage en stage presentatie. De stage wordt voorbereid tijdens lessen Nederlands en mentorlessen, de stage wordt gelopen en afgesloten met een presentatie tijdens de projectweek. De stage moet met een voldoende resultaat worden afgesloten en wordt apart op de cijferlijst vermeld.

In plaats van de waardering “voldoende” kan ook de waardering “goed” worden toegekend. De maatschappelijke stage weegt niet mee in het cijfer voor het schoolexamen van afzonderlijke vakken.

Slaag- zakregeling.

De uitslag wordt vastgesteld op basis van alle vakken in het gemeenschappelijk deel, twee sectorvakken en minimaal twee van de drie keuzevakken.

Een kandidaat is geslaagd als:

- het gemiddelde van het CE over alle examenvakken een voldoende (5,5 of hoger) is.
- voor ten hoogste één van de examenvakken het eindcijfer 5 is behaald en voor de overige eindexamenvakken een 6 of hoger, of
- voor ten hoogste één van de examenvakken het eindcijfer 4 is behaald en voor de overige examenvakken een 6 of hoger waarvan tenminste één 7 of hoger, of
- voor twee van de examenvakken het eindcijfer 5 is behaald en voor de overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger.

Daarnaast moeten het Kunstvak uit het gemeenschappelijk deel, het vak LO en het sectorwerkstuk de kwalificatie “voldoende” of “goed” hebben behaald.

Examenreglement Berger Scholengemeenschap

Toelichting

Het examenreglement omvat de procedurele en organisatorische regelingen op de Berger Scholengemeenschap ter uitvoering van het schoolexamen, alsmede enige inhoudelijke bepalingen. Naast dit reglement geldt voor het Centraal Examen het examenbesluit atheneum-havo-vmbo vanaf 1 augustus 2008 (www.eindexamen.nl).

Het examenreglement is vastgesteld door het bevoegd gezag op basis van artikel 31 uit het examenbesluit. Dit reglement wordt o.a. opgenomen in het Programma van Toetsing en Afsluiting dat jaarlijks vóór 1 oktober aan de kandidaten wordt verstrekt en aan de inspectie wordt toegezonden.

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen

Algemene begrippenlijst (zie verder art.1 van het examenbesluit)

Afwezigheid	Er niet zijn zonder opgaaf van reden.
Eindexamen	Het geheel dat bestaat uit Centraal Examen (CE) en het Schoolexamen (SE).
Examencommissie	Een commissie die besluiten neemt bij klachten , na verzoeken en in situaties waarin ruimte en/of onduidelijkheid bestaat bij de toepassing van de regels. De commissie bestaat uit: rector (voorzitter), secretaris eindexamens (secretaris), afdelingsleider (lid).
Fraude	Het op arglistige wijze geven van onjuiste voorstelling van zake, in eigen of andermans belang, door vervalsing van administratie of ontduiking van de voorschriften.
Herkansing	Het opnieuw afleggen van een eerder gedaan examen.
Inhalen	Het alsnog afleggen van een eerder gemist examen.
Minderjarigheid	Als een kandidaat jonger is dan 18 jaar, zijn de ouders / verzorgers verantwoordelijk.
Rector	Tenzij expliciet anders vermeld wordt, kan overal waar in de tekst “rector” voorkomt gelezen worden: “rector, of een persoon aan wie de bevoegdheden gemandateerd zijn”
Verhinderings	Afwezigheid met opgaaf van reden.

Onregelmatigheden (zie art. 5 van het examenbesluit)

1.1.

Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de rector maatregelen nemen.

1.2.

De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

- Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het School Examen of het Centraal Examen,
- Het ontzeggen van de deelname of verdere deelname aan een of meer toetsen van het School Examen of het Centraal Examen,
- Het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het School Examen of het Centraal Examen,
- Het bepalen dat diploma en cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen.

1.3.

Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.

Hoofdstuk II. Inhoud van het eindexamen

2.1.

Zie voor de inhoud van het School Examen het PTA en de uitgereikte studiewijzers.

2.2.

Zie voor de inhoud van het Centraal Examen het examenbesluit.

Hoofdstuk III. Regelingen van het eindexamen

Het School Examen (zie art. 32 van het examenbesluit).

3.1.

In het PTA staat aangegeven welke toetsen zijn aangemerkt als School Examentoetsen, inclusief de weging die daarbij hoort.

3.1.1.

In de jaaragenda staan de verdeling in schoolperiodes, de toets perioden, herkansingsdagen en andere belangrijke data voor het gehele jaar vermeld.

3.1.2.

Een mondeling tentamen duurt niet korter dan 15 minuten en niet langer dan 30 minuten.

3.1.3.

Een mondeling tentamen wordt in principe afgenomen door één vakdocent en opgenomen op een geluidsdrager.

3.1.4.

Bij een mondeling tentamen kan een gecommiteerde worden toegevoegd (een docent collega van de eigen school of een deskundige van buiten de school). Een verzoek daartoe kan van de eigen docent of de ouders komen en moet, na overleg met de afdelingsleider, uiterlijk twee weken voor aanvang van het tentamen schriftelijk zijn gericht aan de secretaris eindexamens en worden goedgekeurd door de examencommissie.

3.1.5.

De tijdsduur van een schriftelijke SE-toets is vastgelegd in het PTA.

3.1.6.

De opgaven voor een schriftelijke SE-toets worden door de vakdocent uiterlijk twee dagen voor de afname bij de administratie ingeleverd.

3.1.7.

Alle opgaven worden opgesteld in een door de school voorgeschreven sjabloon: Arial .11, maar met uit elkaar getrokken letters (verbreed 0.3) en een ietwat grotere regelafstand (14.5).

3.1.8.

De resultaten van SE-toetsen (mondeling en schriftelijk) moeten binnen tien werkdagen bekend gemaakt worden aan de leerlingen en door de vakdocent worden ingevoerd in de cijferadministratie vóór de in de jaaragenda vermelde deadlines.

3.1.9.

Tijdens het afnemen van SE-toetsen gelden de volgende afspraken:

- Het is de leerling verboden een draagbare telefoon (gsm), jas en tas mee te nemen naar zijn plaats. Deze spullen dienen buiten het lokaal te blijven of aan de voorzijde van het lokaal te worden achtergelaten.

- Het meenemen van eigen papier en/of andere boeken, tabellen e.a. hulpmiddelen of aantekeningen, anders dan vermeld op de toets enveloppe is verboden.
- Het werk mag niet met potlood worden gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctielak of –lint (typex, blanco roller e.d.) is verboden.
- Tijdens het uitdelen van de opgaven en zolang het gemaakte werk van iedereen nog niet is opgehaald, heerst er volkomen stilte in het lokaal.
- Op elk antwoord/proefwerkblad dat wordt gebruikt moet de leerling zijn volledige naam, klas, vak en volgnummer van de bladzijden rechtsboven vermelden.
- Zonder toestemming mag de leerling zich niet uit het toets lokaal verwijderen.
- Aan het einde van de zitting blijven de leerlingen zitten en haalt de surveillant de opgaven en het gemaakte werk op. Tijdens het ophalen mag niet worden doorgewerkt. Als alles is opgehaald krijgen de leerlingen toestemming het lokaal te verlaten.

3.1.10.

Te laat komen bij een SE-toets:

- Een leerling die minder dan 10 minuten te laat verschijnt, kan worden toegelaten, maar de eindtijd blijft gelijk.
- Een leerling die meer dan 10 minuten te laat is, meldt zich bij de dag verantwoordelijke schoolleider die hem/haar kan toelaten of anderszins.
- Een leerling die meer dan 10 minuten te laat is en waarvoor geen directe oplossing mogelijk of wenselijk is geldt de maatregel genoemd onder afwezigheid 3.1.11.
- Een leerling die te laat komt bij een luistertoets, mag aan dat onderdeel niet meer deelnemen. Voor dat onderdeel geldt de maatregel genoemd onder afwezigheid 3.1.11. Bij de wisseling tussen het kijk- en luistergedeelte kan die leerling voor het nieuwe onderdeel wel worden toegelaten.

3.1.11.

Afwezigheid bij SE-toets:

- Het is de verantwoordelijkheid van de leerling de verschillende roosters en afspraken m.b.t. examentoeetsen goed over te nemen en na te komen. Het is de verantwoordelijkheid van de vakdocent afspraken tijdig te vermelden in het PTA, op de website en/of het roosterbord.
- Afwezigheid van een leerling wordt direct door de vakdocent gemeld in het absentensysteem en aan de verantwoordelijke afdelingsleider. De afdelingsleider hoort de leerling en maakt in overleg met de vakdocent een afspraak voor een inhaalmoment. Inhalen van een gemiste SE-toets vindt bij voorkeur plaats op een herkansingsmoment en gaat ten koste van een herkansingsmogelijkheid. Inhalen van een gemiste luistertoets of mondeling vindt zo snel mogelijk plaats en gaat ten koste van een herkansingsmogelijkheid.

3.1.12.

Verhinderend bij een SE-toets:

- Indien een schriftelijk en goed onderbouwd verzoek van de ouders tijdig is gericht aan de afdelingsleider en deze schriftelijk daaraan zijn toestemming heeft verleend is er sprake van verhindering en heeft de leerling recht op een nieuwe, vervangende afspraak. Daarbij moet het gaan om ziekte of andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid.
- De examencommissie kan in geval van een plotseling ontstane situatie, zoals bedoeld bij ziekte of andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid na onderzoek en op basis van een schriftelijk en goed onderbouwde verklaring van de ouders, met terugwerkende kracht besluiten de afwezigheid van een leerling te beschouwen als

een verhindering. Feitelijk betekent dat, dat een leerling een SE-toets mag inhalen zonder daarbij een herkansingsmogelijkheid te verliezen.

3.1.13.

Onregelmatigheden bij een SE-toets:

Indien een onregelmatigheid (fraude, spieken of het gelegenheid geven tot spieken, pratend overleggen, hulpmiddelen die niet zijn toegestaan raadplegen e.d.) wordt geconstateerd, stelt de surveillant de leerling hiervan direct op de hoogte. Hij neemt het antwoordblad / beschreven proefwerkblad(en) onmiddellijk in, wijzigt de situatie zodanig dat de onregelmatigheid niet kan voortduren en verstrekt een nieuw antwoord/proefwerkblad waarop de leerling verder kan werken. De surveillant doet hiervan in een notitie verslag (naam leerling, tijdstip, reden en omstandigheden) aan de vakdocent samen met de ingenomen antwoord/proefwerkbladen. De vakdocent zal later in overleg met de afdelingsleider een voorstel doen aan de examencommissie of een beoordeling mogelijk is en/of op welke wijze in de beoordeling hiermee rekening gehouden kan worden. De examencommissie neemt een beslissing over ongeldig verklaren met/zonder herkansing, beoordelen met een 1, of aftrek van punten. De leerling/ouder wordt hierover schriftelijk geïnformeerd door de secretaris eindexamens.

3.1.14.

Te laat of niet inleveren van (delen van) Profiel- of Sectorwerkstuk, Praktische Opdracht, Leesdossiers e.d.

- Als een hier bedoelde opdracht niet voor de vastgestelde datum en/of onvolledig of incorrect wordt ingeleverd bij de begeleider/vakdocent, heeft dit aftrek van punten tot gevolg, indien er geen sprake is van verhindering.
- Als een opdracht binnen vijf schooldagen na de inleverdatum alsnog wordt ingeleverd, vindt er aftrek van 1 punt plaats. Als de opdracht tussen de vijf en tien schooldagen na de inleverdatum wordt ingeleverd, een aftrek van 2 punten. Daarna wordt de opdracht niet meer ingenomen en wordt een 1 als eindcijfer toegekend. Met uitzondering van Profiel- of Sectorwerkstuk. Hier wordt door de afdelingsleider een afspraak gemaakt tot verplicht afronden op school en een beoordeling van het eindproduct.
- Indien een schriftelijk en goed onderbouwd verzoek van de ouders tijdig is gericht aan de afdelingsleider en deze schriftelijk daaraan zijn toestemming heeft verleend is er sprake van verhindering. Met de leerling wordt een nieuwe inleverdatum afgesproken. Daarbij moet het gaan om ziekte of andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid. De examencommissie kan in geval van een plotseling ontstane situatie, zoals bedoeld bij ziekte of andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid na onderzoek en op basis van een schriftelijk en goed onderbouwde verklaring van de ouders, met terugwerkende kracht besluiten het niet op tijd inleveren van (een deel van een) opdracht door een leerling, te beschouwen als een verhindering. Feitelijk betekent dat, dat met de leerling een nieuwe inleverdatum wordt afgesproken zonder dat er van aftrek van punten sprake is. 3.1.9.

3.1.15.

De beoordeling en begeleiding van Profielwerkstukken (één vakdocent) en Sectorwerkstukken (twee vakdocenten) verloopt volgens een vastgesteld schema van beoordelingsmomenten vermeld in de Handleiding Profiel / Sector werkstukken. De begeleidende docent(en) is (zijn) verantwoordelijk voor het bewaken van het tijdspad, het aftekenen van de beoordelingsmomenten, de beoordeling en het registreren daarvan. Hij (zij) informeert/informeret de afdelingsleider bij het te laat of niet inleveren.

Beoordeling en afsluiten van het schoolexamen.

3.2.1. Bij de beoordeling van het schoolexamen (zie art.35 van het examenbesluit) wordt het cijfer uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van 1 tot en met 10.

Het cijfer voor het schoolexamen (SE) wordt afgerond tot één cijfer achter de komma (SE 5,45012 = 5,5). Als een vak geen CE kent, maar alleen een SE, dan wordt dit cijfer in het examendossier opnieuw afgerond tot een heel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10 (SE 5,5 = 6).

Bij vakken met een SE en een CE (beide cijfers met één decimaal) wordt eerst het rekenkundig gemiddelde bepaald en afgekapt tot één decimaal, waarna vervolgens in één keer wordt afgerond tot een heel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10 (SE 5,5 CE 5,4 = 5,45 = 5).

In afwijking hiermee worden het vak culturele en kunstzinnige vorming en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel en leerweg beoordeeld met “voldoende” of “goed”. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.

Voor de beoordelingen in de (voor)examenklassen betekent dit o.a.:

- Dat op elk rapport in de (voor)examenjaren de docenten van deze vakken een periode cijfer geven. Dit periode cijfer is samengesteld uit PO's en hebben een weging = 0 Deze beoordeling geeft aan in hoeverre de leerling in staat is het vak 'naar behoren' (V of G) te kunnen afsluiten aan het einde van het leerjaar.
- Dat op het eindrapport van leerjaar vier bij het afsluiten van het vak CKV een leerling moet zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed', conform de eindexamenregeling, om te kunnen worden bevorderd. In de voorexamenklassen waarbij het vak LO niet wordt afgesloten wordt de leerling toch beoordeeld met een 'voldoende' of 'goed', conform de eindexamenregeling, om te kunnen worden bevorderd.
- Dat indien dat niet het geval is maar een bevordering wel wenselijk is, de overgangsvergadering kan besluiten tot het opleggen van een taak ten einde het vak alsnog als 'voldoende' af te sluiten. Eén en ander dient bij voorkeur voor de zomervakantie te worden afgerond.

3.2.2.

Het schoolexamen wordt afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak.

Op de **verificatie dag** voor docenten stellen de vakdocenten de SE-cijfers vast en controleren het bijbehorende eindcijfer (zie art. 33+35 van het examenbesluit). Op de verificatie dag voor de leerlingen ontvangen de leerlingen hun cijferoverzicht. Zonder tegenbericht worden deze cijfers aan het einde van die dag definitief, waarna zij verstrekt worden aan DUO / IB-groep. Bijbehorende data worden jaarlijks vastgesteld en gepubliceerd in jaaragenda en PTA.

3.2.4.

Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.

3.2.5.

In afwijking van het tweede lid geldt voor het VMBO dat het sectorwerkstuk uiterlijk moet zijn afgesloten op een datum gelegen na de aanvang van het eerste tijdvak, doch uiterlijk een week voordat de uitslag van het centraal examen wordt vastgesteld.

3.2.6.

In afwijking van het tweede lid geldt voor havo en atheneum dat de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld moeten zijn afgesloten uiterlijk een week voordat de uitslag van het centraal examen wordt vastgesteld.

3.2.7.

Indien gebruik gemaakt wordt van de afwijkingsbevoegdheid in het tweede lid worden de resultaten zo spoedig mogelijk aan DUO / IB-groep verstrekt.

Herkansing

3.3.1.

Het hoogste van de cijfers behaald bij een herkansing in een vak en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

3.3.2.

Herkansing schoolexamen vmbo-tl (zie art. 35b1 van het examenbesluit).
Het bevoegd gezag kan bepalen dat een kandidaat die eindexamen of deeleindexamen aflegt, voor één of meer vakken van het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen, met dien verstande dat dit recht in elk geval wordt verleend voor het vak maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.

3.4.

Herkansing schoolexamen vooreindexamenklassen 3vmbo-tl/ 4havo/4 en 5atheneum.

- Voortgangstoetsen worden afgenomen in de vak lessen.
- SE-toetsen worden afgenomen op (enkele) dagdelen, zoveel mogelijk in dezelfde toets periode als die voor de examenklassen. Er zijn vier toets perioden in een schooljaar.
- Na elke toets periode is er één herkansingsmoment, waarop één herkansing (*) uit de voorafgaande periode kan worden gedaan.
- Ongeacht het behaalde cijfer kunnen schriftelijke SE toetsen worden herkanst, tenzij anders in het PTA staat aangegeven.
- Het lesrooster wordt alleen onderbroken voor het afnemen van de SE-toetsen.
- Mondelingen, praktische opdrachten en werkstukken mogen niet worden herkanst.
- In onvoorziene situaties beslist de examencommissie.

3.5.

Herkansing schoolexamen eindexamenklassen 4vmbo-tl/5havo/6atheneum.

- Er zijn geen Voortgangstoetsen, alleen SE-toetsen.
- SE-toetsen worden zoveel mogelijk afgenomen in een toets periode met maximaal twee toetsen per dag. Er zijn drie toets perioden in een schooljaar. Er zijn vier herkansingen per schooljaar.
- Na elke toets week is er één herkansingsmoment, waarop één herkansing (*) uit de voorafgaande periode kan worden gedaan.
- Ongeacht het behaalde cijfer kunnen schriftelijke SE toetsen worden herkanst, tenzij anders in het PTA staat aangegeven.

- Na de derde toets week is er ook een extra herkansingsmoment waarop één herkansing uit de drie voorafgaande perioden kan worden gedaan, mits die al niet eerder is herkanst en alleen op basis van een onderbouwing en ter beoordeling van de afdelingsleider.
  - Tijdens de gehele toets periode vervalt het reguliere lesrooster.
  - Mondelingen, praktische opdrachten en werkstukken (met uitzondering bij het vak muziek) kunnen niet worden herkanst.
  - In onvoorziene situaties beslist de examencommissie.
- (*) Indien er gebruik moet worden gemaakt van een herkansingsmoment om een toets in te halen, gaat dit ten koste van een herkansing. Het totaal aantal herkansingen kan dus lager uitkomen (zie verder art. 1.11 en 1.13).

Hoofdstuk IV. Regelingen van het Centraal examen

4.1.

Wij volgen de protocollen, zoals opgesteld door de VO-raad.

4.2.

Instructies over de regels en de tijden van het centraal examen in de tijdvakken staan vermeld in de z.g. examenbrief welke aan alle examenkandidaten wordt verstrekt en wordt gepubliceerd op de website van de BSG.

Hoofdstuk V. Uitslag, herkansing en diplomering.

5.1.

De secretaris eindexamens en het hoofd administratie zorgen ervoor dat de juiste scores en normeringen in het cijferadministratieprogramma worden ingevoerd. Na een eerste berekening van de uitslag controleren zij deze handmatig en stellen een “voorlopige einduitslag” op. Zij leggen deze ter controle voor aan de (vak)eindexamendocenten, bijeen op de dag van de uitslag, alwaar de uitslag wordt vastgesteld. De mentoren bellen de kandidaten aansluitend op. Alle kandidaten kunnen hun voorlopige cijferlijst ophalen op school na het bekendmaken van de normering voor het havo en atheneum. Dan kan tevens de keuze voor een herkansing worden doorgegeven.

5.2.

Opgave voor herkansing in het tweede tijdvak moet één dag vóór aanvang van het tweede tijdvak bij de secretaris eindexamens bekend zijn. Daarna worden de uitslagen definitief.

Hoofdstuk VI. Overige bepalingen.

6.1.

Afwijking wijze van examinering (zie art.55 van het examenbesluit).
De rector kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de kandidaat. Hij doet hiervan mededeling aan de Inspectie.

6.2.

Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerst lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat de school beschikt over een deskundigenverklaring, opgesteld door een ter zake

deskundige psycholoog of orthopedagoog, waarin de gewenste aanpassing expliciet wordt genoemd.

Slotopmerking

In alle gevallen waarin dit PTA niet voorziet beslist de examencommissie.

Rooster Centraal Examen VMBO-TL 2012

Maandag 19 maart	Start centraal praktisch examen Handv. / Tekenen / Textiel
-------------------------	--

Eerste tijdvak

VMBO		
Datum:	Tijden:	Vak
Dinsdag 15 mei	09.00-11.00	Geschiedenis
	13.30-15.30	Nask2
Woensdag 16 mei	09.00-11.00	Beeldende vakken
	13.30-15.30	Nederlands
Maandag 21 mei	09.00-11.00	Duits
	13.30-15.30	Wiskunde
Dinsdag 22 mei	13.30-15.30	Engels
	Woensdag 23 mei	09.00-11.00
13.30-15.30		Frans
Donderdag 24 mei	09.00-11.00	Muziek
	13.30-15.30	Nask 1
Vrijdag 25 mei	13.30-15.30	Economie
Dinsdag 29 mei	13.30-15.30	Biologie

Tweede tijdvak:

maandag 18, dinsdag 19 en woensdag 20 juni 2012

Overzicht gewichten SE en PO vorig schooljaar (3vmbo-tl) 2010-2011:

Vak:	Periode I:	Periode II:	Periode III:	Perioden IV:	Totaal:
Frans				10	10%
Duits				10	10%
Engels				10	10%
Geschiedenis	15	15	5	15	50%
Aardrijkskunde		15	20	15	50%
Biologie	5	5	5	5	20%
Nask 1			5	10	15%
Maatschappijleer	25	25	25	25	100%

**Overzicht gewichten SE en PO schooljaar (4vmbo-tl)
2011-2012:**

Vak:	Periode I:	Periode II:	Periode III:	Totaal:
Nederlands	25	25+25	25	100%
Engels	5+10+20	5+10	20+20	90%
Frans	10+10+10	20+20	20	90%
Duits	5+5	10+20	10+20+20	90%
Geschiedenis	10+10	10	10+10	50%
Aardrijkskunde	10	10	15+15	50%
Biologie	25+5	20+5	25	80%
Economie	30	30	40	100%
Wiskunde	20	30	40+10	100%
Nask 1	25	25	25+10	85%
Nask 2	29	29	29+13	100%
Muziek	17+10	17	23+33	100%
Tekenen	25+4+4	25+4+4	25+4+5	100%
Handvaardigheid	25+4+4	25+4+4	25+4+5	100%
Textiel	25+4+4	25+4+4	25+4+5	100%
Kunstgesch.				100%